

15
SNELLE
GROEPSVORMERS
-voor buiten (& binnen)-

Klaar voor de start?

Het lijkt soms zo vanzelfsprekend, je start het schooljaar met groepsvormingsactiviteiten. De 'gouden weken' zijn een algemeen begrip geworden. En ik weet zeker dat elke leerkracht er ook mee aan de slag gaat. Maar,... waarom is dat nou zo belangrijk? En, blijft het alleen bij activiteiten of....?

Groepsvorming: hoe zat het ook alweer?

In sommige groepen is de samenstelling veranderd. Kinderen kennen elkaar dus nog niet of nog niet goed genoeg. Door in te zetten op groepsvormingsactiviteiten leren de kinderen elkaar kennen. Niet alleen bij naam, maar ook waar de interesses liggen. Het is voor kinderen fijn om te weten bij wie ze nu eigenlijk in de klas zitten. Dat geeft veiligheid.

Wanneer kinderen in dezelfde samenstelling bij elkaar gebleven zijn, is er toch sprake van een bepaalde verkenningsfase. Vooral voor jongere kinderen is zes weken vakantie echt wel een behoorlijke tijd. Jongere kinderen veranderen ook sneller in een zomervakantie. Alle nieuwe ervaringen die ze hebben opgedaan, nemen ze mee naar school en dat kan verandering teweeg brengen. En dus is het belangrijk om elkaar weer opnieuw te leren kennen en af te kunnen tasten of het 'veilig' is.

Ook voor oudere kinderen staat het kennismaken centraal. Wanneer de groep al een aantal jaren bij elkaar zit, zou je denken dat het kennismaken al lang heeft plaatsgevonden.

Toch geldt ook voor deze groepen dat ze in een 'kat-uit-de-boom-kijk-fase' terechtkomen. Want; wie is die nieuwe juf of meester? Hoe werkt het hier in de groep? Naast wie kom ik te zitten? Maar ook, is mijn vriendje of vriendinnetje na de vakantie nog stééds mijn vriendje of vriendinnetje. Het zijn allemaal vragen die in de hoofden van de kinderen spelen. In feite zijn ze op zoek naar veiligheid.

Jouw rol als leerkracht?

In deze fase is jouw rol als leerkracht dus ontzettend belangrijk en heeft eigenlijk twee kanten. Aan de ene kant wil je de kinderen elkaar laten leren kennen en wil je vooral observeren hoe de groep zich vormt. Maar vergeet ook zeker niet om de groep jÓuw te laten leren kennen. Om veiligheid te kunnen creëren, moeten kinderen ook weten met wie ze het 't hele schooljaar te doen hebben.

In dit praktische e-book heb ik 15 snelle groepsvormers voor je verzameld die je binnen, maar ook vooral buiten kunt doen. Buiten 'verplicht' je namelijk om er ook echt even de tijd voor te nemen. ;-)

Maak er een mooie start van het schooljaar van!
Enne... vergeet niet af en toe zelf ook mee te doen.

Met plezierige groet,

Nicole

Tip: Je kunt deze groepsvormers ook prima voor je team gebruiken.

Inhoud

1. Mijn favoriete bezigheid (groep 1-8)
2. Wie ben ik? (groep 1-8)
3. Hobby-estafette (groep 4-8)
4. Ik - jij? (groep 4-8)
5. Op zoek naar 't geheim (groep 1-8)
6. Ik zie, ik zie (groep 3-8)
7. De bloem of de cactus (groep 1-4)
8. De andere beeldhouwer (groep 3-8)
9. Op 't geluid afgaan (groep 4-8)
10. Lijmstok (groep 1-4)
11. Ahoy, piraat (groep 1-3)
12. Dobbelen maar (groep 1-8)
13. Namentikspel (groep 1-8)
14. Pantomime (groep 3-8)
15. Onder de wolk (groep 4-8)

Doel: naam en favoriete bezigheid van elkaar leren kennen.

Materiaal: geen

Vorm: Kring

1. De leerkracht begint:
'Ik ben juf Ilse (noemt naam)
En ik ben gek op zwemmen' (beeld uit).
2. Nu komt de groep in actie:
'Dat is juf Ilse, (zeggen)
Ze is gek op zwemmen'. (uitbeelden)
3. Dan zeg je samen:
'Hé! Wie vindt dat ook?!'
4. Degenen die dezelfde 'favoriete bezigheid' hebben laten nogmaals zien wat die bezigheid dan is.

Doel: meer over elkaar te weten komen.

Materiaal: timer of kookwekker

Vorm: Binnen- en buitenkring

1. Geef de groep de opdracht:
'Probeer zoveel mogelijk van de ander te weten te komen'.
2. Zet de timer of kookwekker op 3 minuten.
3. Na 3 minuten gaan de kinderen met hun rug tegen elkaar staan of zitten.
4. De leerkracht stelt een aantal vragen die de kinderen moeten beantwoorden. Voorbeelden van vragen zijn:
  - Wat is de achternaam van de ander?
  - Welke kleur ogen heeft de ander?
  - In welke straat woont hij of zij?
  - Heeft de ander broers of zussen?
  - Wat is de favoriete hobby van hem of haar?Etc.

Tip: Vanaf groep 5 kun je kinderen zelf vragen laten bedenken.

Doel: namen en hobby's van elkaar leren kennen in estafettevorm.

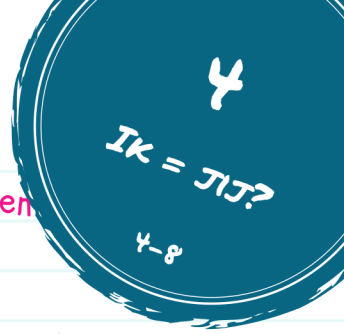
Materiaal: Kaartjes met daarop de hobby's van de kinderen. Pilonnen of een lijn waar kinderen achter kunnen staan.

Vorm: Rijen achter lijn of pilonnen.

1. Op signaal lopen de nummers 1 van de groepjes van punt A naar punt B.
2. Bij punt B liggen de kaartjes van de groep, waar de hobby's van de kinderen opgeschreven staan.
3. De looper pakt het kaartje waarvan hij denkt dat het de hobby van de volgende looper is en loopt terug naar punt A.
4. Is het 't juiste kaartje, dan mag de volgende looper een kaartje gaan halen. Is het fout, dan moet de looper opnieuw naar punt B. om het goede kaartje te halen.
(Let op: er mag niet voorgezegd worden)
5. Het groepje wat als eerste alle kaartjes heeft, heeft gewonnen.

Tip: geef vooraf aan dat het niet om het winnen gaat, maar om het elkaar leren kennen.

Doel: op zoek naar overeenkomsten in de groep

Materiaal: Post-its met op elke blaadje de naam van een kind.

Vorm: Start vanuit een kring

1. De leerkracht plakt bij elk kind een briefje op de rug met de naam van een klasgenoot.
2. Op teken van de leerkracht loopt iedereen door het speelveld.
3. De leerkracht geeft een signaal en op dat moment maken kinderen tweetallen.
4. De kinderen stellen vragen als 'Heb ik blond haar?' 'Ben ik een jongen?'. De ander mag alleen antwoorden met 'ja' of 'nee'. Je mag geen namen vragen.
5. Als het kind denkt de naam te weten die op het briefje staat, loopt het naar degene toe en vraagt: 'Ben ik jij?'
6. Als het goed geraden is, gaat het kind even aan de zijkant van het speelveld staan.

Doel: elkaar beter leren kennen

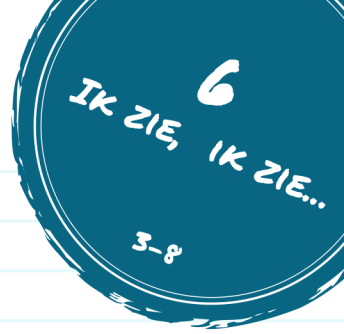
Materiaal: knikker, knoop of ander klein voorwerp

Vorm: Start vanuit een kring

1. De kinderen staan in een kring. Eén kind mag de 'speurder' zijn. Vraag de kinderen een eigenschap, kenmerk, hobby etc. in hun hoofd te nemen, waarvan ze denken dat klasgenoten dat nog niet over hen weten.
2. De 'speurder' wordt met de rug naar de groep gekeerd. En een ander kind krijgt 'het geheime voorwerp'.
3. Dit voorwerp wordt achter de rug van de andere kinderen doorgegeven en is 'het geheim'.
4. Als de 'speurder' denkt te weten wie 'het geheim' in handen heeft noemt hij of zij de naam van het kind.
5. Heeft het kind inderdaad het voorwerp in handen, dan noemt het zijn of haar geheim.
Heeft het kind het voorwerp niet, dan is de speurder af en komt er een andere speurder.

Tip: je kunt de kinderen ook rustig door het veld laten lopen en elkaar stiekem het voorwerp door laten geven.

Doel: elkaar beter leren kennen

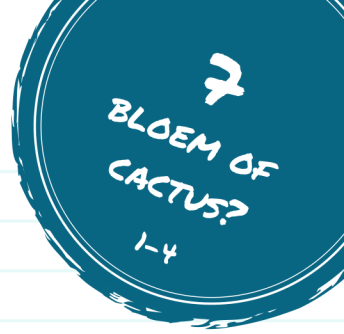
Materiaal: Ieder heeft een eigen presentatie op A4 (teksten en tekeningen) zonder naam!

Vorm: Kring

1. De kinderen staan in een kring.
2. In het midden van de kring ligt de stapel met presentaties, op de kop.
3. De leerkracht wijst een kind aan die het bovenste blad van de stapel mag nemen.

Het gekozen kind bekijkt het blad en zegt:
'Ik zie, ik zie..... (en benoemt dat wat er op het blad staat)

4. Vervolgens: 'Ik denk dat het..... is'.
5. Als het kind het goed geraden heeft, mag het nog een beurt.
6. Is het fout, dan mag een ander een poging wagen.

Doel: elkaar leren en vertrouwen

Materiaal: stoelen

Vorm: kring

1. De zitten in een kring met hun stoel en twee kinderen gaan naar de gang.
2. De leerkracht wijst één of meerdere kinderen als cactus aan. De andere kinderen zijn bloemen.
3. De kinderen van de gang komen terug en gaan bij de kinderen op schoot zitten.
4. Zit het kind van de gang op de schoot van een kind dat de bloem is, dan wrijft dat kind in een ronddraaiend beweging over de rug. Zit het kind van de gang op de schoot van een kind dat een cactus is, dan tikt het kind met prikkende bewegingen over op de rug.
5. Wanneer de kinderen van de gang alle cactussen hebben gevonden, is het spel afgelopen.

Doel: elkaar leren vertrouwen

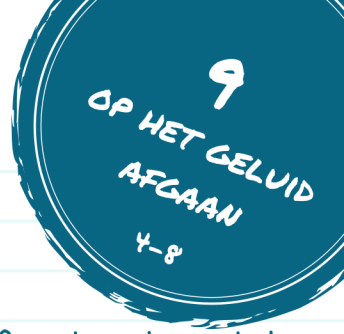
Materiaal: aantal blinddoeken

Vorm: drietallen in rijtjes

1. Drie kinderen staan naast elkaar. De middelste is geblinddoekt.
2. De leerkracht zet één deelnemer in de beeldstand.
3. De geblinddoekte speler, moet de derde speler in precies dezelfde stand proberen te zetten.
4. Als alle beelden in de goede stand staan, telt de leerkracht af van drie naar één en mogen de geblinddoekte kinderen de blinddoek af doen en het resultaat bekijken.

Tip: Je kunt ook viertallen maken en één kind van het viertal de beeldhouwer laten zijn.

Doel: elkaar leren kennen en vertrouwen

Materiaal: kosteloos materiaal of materialen uit de klas. Bijvoorbeeld: papier scheuren, op een emmer slaan, met blokjes tikken. 8 Blinddoeken.

Vorm: vrij

1. In de groep worden vier tweetallen gevormd.
2. Elk tweetal bedenkt een geluid en laat dat aan elkaar horen.
3. De tweetallen gaan uit elkaar in de ruimte.
4. De groep gaat zich rustig, wandelend bewegen door de ruimte.
5. De tweetallen moeten, tussen de groep door, elkaar weten te vinden door op het geluid af te gaan.

Tip: Ga je op kamp? Of kun je de gymzaal donker maken? Speel dit spel dan eens in het donker! Je kunt het spel ook met de hele groep spelen, maar dan heb je voldoende blinddoeken nodig...

Doel: samenwerken en elkaar leren
vertrouwen

Materiaal: één-meter-/gymstokken

Vorm: vrij

1. Één kind wordt door de leerkracht gekozen als eerste tikker.
2. De tikker begint het spel met een één meter stok in één hand. Met de andere hand moet er getikt worden.
3. Wie afgetikt wordt, pakt de stok ook vast. Ze gaan nu samen verder met aftikken.
4. Wie dan afgetikt wordt, sluit zich aan en pakt de stok ook vast.
5. Aan één stok mogen maximaal 6 kinderen. Daarna wordt er voor de veiligheid een nieuwe stok in het spel gebracht.

Tip: Bespreek van te voren het doel en de regels van het spel. Laat ook zien hoe je met de stok omgaat. Dit voorkomt gedoe tijdens het spel.

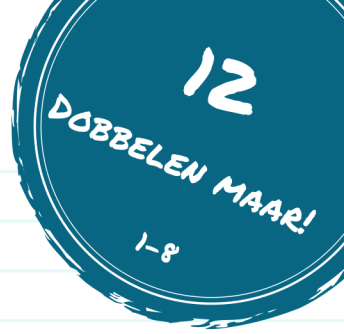
Doel: elkaar leren kennen

Materiaal: geen

Vorm: kring

1. De leerkracht wijst twee kinderen aan die piraten zijn.
2. De piraten 'varen' op hun schip in tegengestelde richting door de kring.
3. Als ze elkaar tegenkomen, geven ze elkaar een high-five en noemen elkaars naam: 'Ahoy Anne', 'Ahoy Cas'.
4. Eén van de twee kinderen gaat zitten.
5. Het andere kind vaart verder, tikt een kind aan dat ook piraat wordt en de andere kant uit vaart.
6. Als ze elkaar tegenkomen geven ze een high-five, noemen elkaars naam enzovoorts.
6. Wanneer een kind twee keer piraat is geweest, gaat het zitten en vaart het andere kind verder.

Doel: elkaar leren kennen

Materiaal: grote dobbelsteen

Vorm: kring

1. De leerkracht zit samen met de groep in een kring.

2. Om de beurt wordt er gedobbeld en de corresponderende vraag beantwoord:

- Wat is jouw lievelingsdier?
- Wat vind je het leukst op school?
- Vertel iets over jouw familie.
- Vertel iets over wat je na schooltijd het liefste doet.
- Wat doe je het liefst tijdens de pauzes?.
- Wat zou je heel graag willen kunnen?

Tip: Laat de kinderen in groepjes aanvullende vragen bedenken, zodat je het spel nog vaker kunt spelen.

Doel: elkaars naam leren kennen

Materiaal: geen

Vorm: vrije ruimte

1. De kinderen staan in vrij in de ruimte.
2. De leerkracht wijst een tikker aan, bijvoorbeeld Gijs.
3. Op het moment dat Gijs iemand tikt, bijvoorbeeld Tom, roept Tom zo hard als hij kan zijn naam.
4. Nu weet iedereen dat Tom de nieuwe tikker is.

Doel: elkaar leren kennen

Materiaal: geen

Vorm: kring

1. De groep zit in een kring op de grond.
2. De leerkracht fluistert bij een kind in het oor wat de opdracht uit moet gaan beelden.
3. Voorbeelden van opdracht:
  - Laat jouw favoriete sport zien.
  - Laat zien wat jij het liefst doet als je thuis bent.
  - Laat zien wat je het liefst doet als je op school bent.
  - Wat zou je later willen worden?
  - Met welk vervoersmiddel kom jij naar school?
4. Degene die raadt wat het is, mag is als volgende aan de beurt.

Tip: Laat de kinderen van te voren zelf opdrachten of vragen bedenken.

Doel: elkaar leren kennen

Materiaal: parachute of groot laken

Vorm: kring

1. De kinderen staan in een kring. Met de parachute in hun handen.
2. Eerst wordt er een aantal keer geoefend om de parachute gezamenlijk hoog en bol te krijgen.
3. Als dat lukt, dan noemt de leerkracht een eigenschap van een kind. Dat kan vanalles zijn:
  - kleur haar
  - kleur shirt
  - hobby
  - straat waar je woont
  - favoriete vak op school
  - etc.
4. De kinderen die dat herkennen, lopen onder de parachute door naar de andere kant.

Tip: Zorg ervoor dat er, vooral in het begin, niet teveel kinderen gewisseld moeten worden. Hiermee voorkom je botsingen onder de parachute.

Wie is Nicole Megens?

Toen ik 4 jaar was, wist ik al wat ik wilde worden: juf Nel, mijn kleuterjuf. Vanaf dat moment ben ik mijn onderwijspad gaan bewandelen. Inmiddels werk ik meer dan 25 jaar in het onderwijs. Op een gegeven moment merkte ik dat het in sommige groepen soms compleet uit de hand liep. Met als gevolg: gestreste leerkrachten, kinderen die zich niet veilig voelen op school én boze ouders. Dit voelde absoluut niet goed en ik liep steeds rond met de vraag 'hoe krijgen we het tij gekeerd?'

Mijn missie

Er werd vaak externe hulp ingeschakeld; even 'iemand' die met een interventie voor een aantal weken de groep in kwam en daarna weer vertrok. Het gevolg; een paar weken ging het goed en daarna begon de ellende weer. Dit moest toch anders kunnen? Ik ging op zoek naar een aanpak. Iets wat resultaat voor de lange termijn zou geven. Ik kwam in aanraking met de RESPECT-aanpak van Klasse(n)Kracht® en van daaruit is mijn missie begonnen: elk kind én elke leerkracht met plezier naar school. Zonder gedoe in de groep!

Hoe het verder ging

Ik kom uit een echte ondernemersfamilie dus de stap om 'op missie' te gaan vanuit mijn eigen bedrijf was een logische. In januari 2017 heb ik die stap gezet en werd Nicole Megens Onderwijscoaching een feit. In 2021 ben ik volledig als ZZP'er beschikbaar voor het onderwijs. Ik richt me op leerkrachten met dynamische of ingewikkelde groepen. Ik gebruik niet zo graag het woord 'moeilijke' groepen, want dat voelt zo zwaar. ;-)) Maar snap heel goed dat zo'n groep voor jou wel als 'moeilijk' wordt ervaren. Ik ben er voor je om je handvatten te geven om weer de regie op de groep terug te krijgen en van jouw 'moeilijke' groep een fijne groep te maken!

Licentie Specialist Klasse(n)Kracht

Als Licentie Specialist Klasse(n)Kracht® begeleid ik inmiddels leerkrachten en scholen door het hele land. Ik geef ook (team)trainingen en workshops. Dit alles met als doel: iedereen met plezier naar school!

Kan ik ook iets voor jou betekenen?

Met plezierige groet,

Nicole

Wil je weten wat ik allemaal doe? Kijk dan op mijn website of ga me volgen op Insta, Facebook of LinkedIn.
Ik zou het leuk vinden als je mijn pagina(s) liked. :-)

[nicole_megens_onderwijscoach](#)

[facebook.com/NicoleMegensOnderwijscoaching](#)

[LinkedIn nicole-megens](#)

[nicolemegens.nl](#)

Gebruikte bronnen

Bres spelenboek (LDRS, 1985)
Spel in beweging (LDRS, 1992)
www.kleuteruniversiteit.nl
www.onderwijswereld.po
www.groep1-2.com